

”Vi må lytte til jihadisterne”

wiki

Ole Damkjær Nielsen 09.09.2021

JIHADISME // BOGANMELDELSE – Med bogen, *Vi tabte*, erklærer forfatteren og journalisten Jakob Sheikh sejr til jihadisterne i Vestens nu 20 år lange krig mod terror, og han giver et bud på, hvorfor det skete, og hvordan vi kommer videre som tabere. Det gør han med stor overbevisning, skriver Ole Damkjær Nielsen, tidligere udenrigsreporter med fokus på Mellemøsten og Afrika.

Timingen kunne nærmest ikke være bedre: *Vi tabte* – Jakob Sheikhs nye bog om Vestens 20 år lange krig mod terror, udkommer netop, som verdens stadigt suveræne supermagt, USA, flankeret af de andre vestlige lande i verdens mægtigste militærmaskine, NATO, har taget flugten fra Afghanistan i erkendelse af, at krigen mod den islamistiske Taleban-milits ikke kunne vindes. Jihadisterne er løbet med sejren dér, hvor the *war on terror* blev skudt i gang i dag for to årtier siden efter al-Qaeda's terrorangreb mod USA.

Vi bryder os ikke om at forklare voldelige handlinger med politik, fordi politisk kontekst oftest implicerer os selv

Men nederlaget er også uomgængeligt på terrorkrigens mange andre slagmarker rundt omkring i verden, argumenterer forfatteren for henover bogens 383 sider.

”Det er min påstand, at Vesten har lidt et utvetydigt nederlag til jihadismen ved at udkæmpe en kamp – krigen mod terror – som Vesten aldrig kunne vinde,” fastslår Jakob Sheikh, der har studeret terrorforebyggelse på University of Maryland i USA og som journalist dækkede militant islamisme og radikalisering fra 2012 til 2017 for Politiken.

Gadefest i New York efter drabet på Osama Bin Laden den 2. maj 2011. Foto: Sgt. Randall Clinton, U.S. Marine Corps, via Wikimedia Commons

Og påstanden om ”et utvetydigt nederlag” skyldes ikke kun krudt og kugler og forkert krigsstrategi såsom drab på civile – *collateral damage* – i jagten på terroristerne, jihadisterne, de militante islamister, og hvad vi ellers på vore breddegrader kalder fjenden.

Nederlaget kan i høj grad også henføres til, at vi – forstået som Vesten – har fejllæst fjenden. Støvet fra det sammenstyrtede World Trade Center havde knap lagt sig, før vestlige politikere og langt de fleste medier havde stemplet terrorangrebet som et resultat af fanatisk, irrationel ondskab begået af gerningsmænd, der hadede Vesten og vestlige værdier. Ikke et ord, ikke en overvejelse om, hvorvidt de kunne have et rationelt motiv – endsige politisk ærinde.

Forblændet af civilisationisterne

Det betød, ifølge forfatteren, at jihadismen forblev enten apolitisk eller som minimum frakoblet den politiske kontekst, den selv hævdede at være en del af, og de, der formastede sig til forsigtigt at lufte, at terrorangrebet måske kunne hænge sammen med USA's udenrigspolitik i Mellemøsten og amerikansk/europæisk støtte til regionens korrupte og undertrykkende regimer, blev øjeblikkeligt udskammet.

Det gælder blandt andre nyligt afdøde Bent Melchior, gennem mange år jødisk overrabbiner, der tillod sig at koble 9/11 sammen med Israels politik i Palæstina – som al-Qaeda og Osama bin Laden faktisk selv har fremhævet som primær drivkraft. Melchior blev mødt af hård kritik og beskyldt for at være ”utilstedelig” og ”kynisk usmagelig.” Det samme gjorde Londons borgmester, Ken Livingstone, da han efter terrorbomberne i den britiske hovedstad i 2005 formastede sig til at drage en sammenhæng mellem Irak-krigen og jihadisternes ønske om gengældelse.

”Vi bryder os ikke om at forklare voldelige handlinger med politik, fordi politisk kontekst oftest implicerer os selv,” konstaterer Jakob Sheikh, der i sin bog bruger en del sider på at dokumentere, hvordan reaktionen på 9/11 kan spores tilbage til de

ideer, der fik international opmærksomhed i 1990'erne om et irrationelt islamisk had til Vesten og en konfrontation mellem verdens såkaldte civilisationer. Og ikke mindst her, viser Jakob Sheikh, at han styr på sit stof.

Allerede i 1990 argumenterede den britiske historiker og orientalist, Bernard Lewis, for en historisk og naturbestemt modsætning mellem islam og den islamiske verden på den ene side og vestlig livsførelse på den anden. I 1993 fulgte politologen Samuel P. Huntington op med forudsigelsen om civilisationernes sammenstød – herunder konfrontationen mellem den vestlige og den islamiske civilisation.

Tidligere marginaliserede synspunkter om, at muslimer alene i kraft af deres religiøse sympatier er trusler imod Danmark, er gradvis blevet normaliseret i det offentlige rum

Små ti år senere – mere præcist 11. september 2001 – blev Lewis og Huntington, som i *Vi Tabte* betegnes civilisationister, hurtigt hevet op af skuffen, når politikere, medier og meningsdannere skulle forklare, hvorfor 19 mænd flyver to fyldte passagerfly ind i World Trade Center.

Det påviser Jakob Sheikh med en lang række konkrete eksempler fra blandt andre danske mediers dækning af 9/11 og den efterfølgende terrorkrig. Og bogen har tilmed en interessant og tankevækkende gennemgang af, hvordan muslimer efter 2001 i vestlig populærkultur begynder at indtage skurkerrollerne portrætteret som illoyale, voldsparate jihadister, der er parate til at ofre eget liv for at gøre en ende på Vesten. Tv-serier som *Bodyguard*, *Homeland*, *The Agency* og mange flere har alle mellemøstlige stereotyper på rollelisten.

”Seerne er efterladt med det indtryk, at muslimer/arabere deltager i terrornetværk i samme omfang, som amerikanere sender julekort,” som den prisvindende amerikanske journalist og producer, Laila al-Aria, er citeret for i bogen.

Kontraproduktivt

Forestillingen om, at vi står over en fjende, der med alle midler vil forsøge at udslette Vesten, er med andre ord blevet så stærk, at ingen har hørt efter, når Osama bin Laden og andre terrorledere har erklæret, at deres motiv ikke er Vestens endeligt, men enden på vestlig tilstedeværelse i den islamiske verden.

Og det har ikke kun haft negative konsekvenser for slagets gang i krigen mod terror. Det har også medført, at muslimer i al almindelighed mødes med skepsis og fjendtlighed i Vesten, hvilket i sig selv er kontraproduktivt, da krigen mod terror og radikaliserings på vestlig jord kræver samarbejde med det massive flertal af verdens muslimer, der ifølge bogen vender jihadismen ryggen.

Amerikanske soldater på jagt efter jihadister i Irak. Foto: Cpl. Tom Sloan via Wikimedia Commons

”Spørgsmål om borgere, der bekender sig til islam – ikke jihadismen – behandles i dag ofte som et spørgsmål om kollektivets sikkerhed, og tidligere marginaliserede synspunkter om, at muslimer alene i kraft af deres religiøse sympatier er trusler imod Danmark, er gradvis blevet normaliseret i det offentlige rum,” skriver Jakob Sheikh, der også peger på en anden problematisk konsekvens af den, ifølge ham, fejlslagne terrorkrig: En indskrænkning af vestlige borgeres friheder og rettigheder og en underminering af en række af de værdier og idealer, som Danmark og Vesten ønsker at bekæmpe jihadismen med.

Ydermere har krigen mod terror affødt en ”irreversibel reaktionskæde”: Irak-krigen, der fejlagtigt blev solgt som en del af krigen mod terror, og som gav al-Qaeda og Taleban i Afghanistan et pusterum, mobiliserede tusindvis af jihadister og lagde makronbunden for Islamisk Stat. Flytningestrømme mod Europa. Xenofobi.

Jihadistisk vokseværk

Alt imens – og ifølge forfatteren i høj grad på grund af Vestens fejlkaraktistik af jihadismen – har den militante islamiske bevægelse haft vokseværk. Den står stærkere i dag, end den gjorde i 2001. Det gælder al-Qaeda og en lang række af de andre yderligtgående grupperinger. Der er i dag anslået 230.000 militante islamister i verden mod de par hundrede, som Osama bin Ladens al-Qaeda kunne mønstre i 2001, da krigen mod terror blev skudt i gang.

Derfor er bogens budskab, at det er på høje tid at revurdere krigen mod terror, gentænke indsatsen imod jihadismen radikalt. Og det arbejde indledes med at ”se nederlaget i øjnene”

Derfor er bogens budskab, at det er på høje tid at revurdere krigen mod terror, gentænke indsatsen imod jihadismen radikalt. Og det arbejde indledes med at ”se nederlaget i øjnene.”

Derefter må vi forholde os mere indgående til den politik, vi fører i den islamiske verden, og hvis afgørende betydning alt for længe er blevet underkendt i bekæmpelsen af jihadismen, lyder Jakob Sheikhs anbefaling. Det vil i praksis betyde, at Danmark og det øvrige Vesten skrotter makkerskabet med Saudi-Arabien og andre golfstater, der forsøger at udbrede den blanding af wahhabisme og salafisme, som jihadisternes ideologi bygger på.

De bør også bære en del af ansvaret for, at jihadismen som ideologi er vokset så eksplosivt de seneste to årtier, at Danmark og andre vestlige lande gør op med den tætte alliance med Israel, hvis undertrykkelse af palæstinenserne ofte nævnes som et motiv af jihadisterne, og at vestlige regeringer dropper støtten til illiberale statsledere rundt omkring i den islamiske verden og satser på samarbejde med de lande, hvor der i forskellig grad er vilje til demokrati og liberale reformer.

Ineffektiv forebyggelse

Men udenrigspolitikken er ikke det eneste, der trænger til et grundigt serviceeftersyn, hvis krigen mod terror og jihadisme skal ændres til noget, der virker. Også på egen hjemmebane skal Danmark og andre vestlige lande gentænke de tiltag, der er taget for på forskellig vis at forebygge radikaliserings.

Måden, det foregår på i dag, er ineffektiv, indskrænker borgernes rettigheder og mødes med mistillid i særligt det muslimske civilsamfund, hvis samarbejde er afgørende, hvis antiradikaliseringen skal virke, påpeger Jakob Sheikh, der også her ved, hvad han taler om. Dels har han med sin muslimske baggrund og som opvokset i et socialt boligbyggeri selv været indrulleret i myndighedernes forebyggelsesprojekter. Dels har han som journalist interviewet adskillige jihadister og på den baggrund i 2015 udgivet en bog om danskere, der har tilsluttet sig Islamisk Stat.

Så samlet set – bogens næsten 400 sider kommer vidt omkring – er *Vi tabte* et overbevisende, velargumenteret og tilmed godt skrevet værk, der fortjener at blive læst – ikke mindst af de ansvarlige politikere, der iværksatte krigen mod terror, og dem, der viderefører den.

Om de så vil lytte til bogens budskab – gøre det, som forfatteren selv beskriver som ubekvemt, nemlig ”lytte til jihadisterne” er en anden sag. Ikke mindst med den herskende politiske vindretning, hvor enhver indrømmelse til jihadisterne kan forekomme kættersk – ja nærmest radikal, som det udtrykkes i bogens allersidste linjer.

Og så dog: Mens denne bog var i trykken, trak de vestlige lande sig ud af Afghanistan. De så nederlaget i øjnene.

Jakob Sheikh: *Vi tabte*

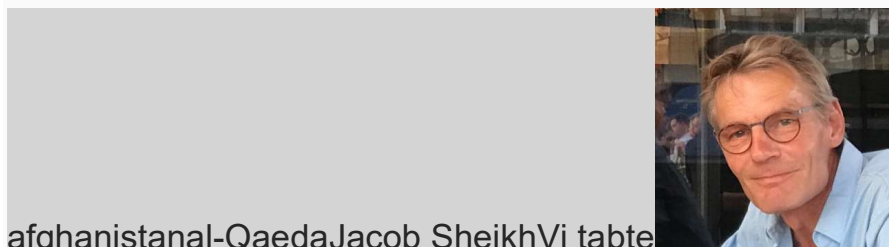
Gyldendal. 384 sider. 269,95 kr.

Bogen udkommer 11. september

[LÆS MERE AF OLE DAMSKJÆR NIELSEN HER](#)

[LÆS MERE OM AFGHANISTAN HER](#)

Topillustration: Fjenden i egen person, Osama Bin Laden under et interview med den pakistanske journalist Hamid Mir, den 8. november 2001. Foto: Wikimedia Commons

[afghanistanal-QaedaJacob SheikhVi tabte](#)

Ole Damkjær Nielsen

Ole Damkjær er presseansvarlig i Mellempøkkeligt Samvirke og var udenrigsjournalist fra 1996-2018 på Berlingske med fokus på Stormellemøsten og Afrika.